

Dr hab. Mieczysław Goc

Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku

POLSKIE TOWARZYSTWO KRYMINALISTYCZNE – CO ROBIMY, DOKĄD ZMIERZAMY...

Streszczenie

Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne zostało utworzone w 1973 r. W 2004 r. uzyskało status organizacji pożytku publicznego. W artykule przedstawiono główne kierunki działań i najważniejsze osiągnięcia oraz zamierzenia Towarzystwa w zakresie popularyzacji kryminalistyki, działalności wydawniczej, konferencyjnej i eksperckiej.

Słowa kluczowe: Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne, kryminalistyka, konferencje, wydawnictwa kryminalistyczne, konkursy kryminalistyczne, ekspertyzy kryminalistyczne.

THE POLISH FORENSIC ASSOCIATION – WHAT WE DO, WHERE WE ARE HEADING...

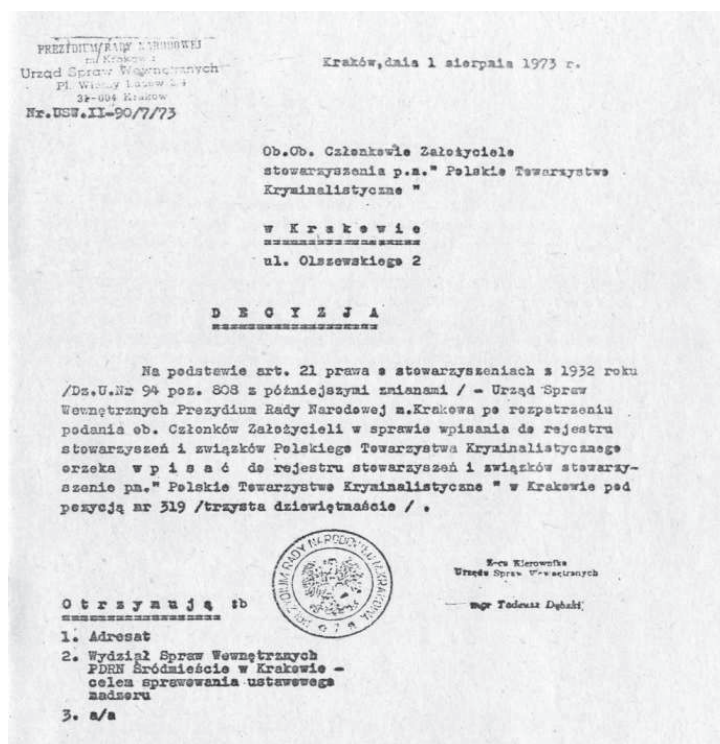
Abstract

The Polish Forensic Association was established in 1973. In 2004, the Association was granted a public benefit status. The paper presents main areas of activity and most significant achievements of the Association in the scope of dissemination of forensic science, publishing, conference and expert activities.

Keywords: Polish Forensic Association, forensic science, conferences, forensic publications, forensic competitions, forensic expert.

Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne liczy już ponad 40 lat. W dniu 24 stycznia 1973 r. w Instytucie Ekspertyz Sądowych Ministerstwa Sprawiedliwości w Krakowie odbyła się konferencja z udziałem przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości oraz placówek naukowych i eksperckich Krakowa, Łodzi, Warszawy i Poznania, która przekształciła się w zebranie założycielskie Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego. Koncepcja utworzenia Towarzystwa została wysunięta w grudniu 1971 r. przez ówczesnego doc. dr. hab. Brunona Hołysta (w owym czasie kierownika Zakładu Kryminalistyki Uniwersytetu Łódzkiego), a sama konferencja poprzedzona została szerokim sondażem, co do potrzeby utworzenia takiej organizacji. Na zebraniu wyłoniony został tymczasowy Zarząd Główny z doc. dr. hab. Tadeuszem Hanauskim jako prezesem stowarzyszenia. Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne zostało wpisane do rejestru stowarzyszeń i związków Urzędu Spraw Wewnętrznych Prezydium Rady Narodowej w Krakowie, pod pozycją 319, w dniu 1 sierpnia 1973 r.

Rycina 1. Decyzja o wpisaniu Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego do rejestru stowarzyszeń i związków w Krakowie

Źródło: Archiwum PTK.

27 kwietnia 2004 r. postanowieniem Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy XIX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne uzyskuje status organizacji pożytku publicznego.

Rycina 2. Twórcy i założyciele Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego, od lewej Prof. Brunon Hołyst, Prof. Tadeusz Hanausek, Prof. Jan Markiewicz

Źródło: Archiwum PTK.

Cele towarzystwa

Aktualnie Towarzystwo skupia ponad 500 członków zorganizowanych w 6 oddziałach terenowych (gdańskim, krakowskim, kujawsko-pomorskim, śląskim, warmińsko-mazurskim i warszawskim). Od chwili powstania głównym zadaniem jakie stawiało przed sobą Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne było i jest nadal upowszechnianie wiedzy kryminalistycznej w praktyce dochodzeniowej, śledczej oraz sądowej. Służyły temu i służą podejmowane działania naukowo-badawcze, edukacyjne, publicystyczne i popularyzatorskie, szczególnie w środowiskach zawodowych związanych z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości. Do głównych kierunków działalności Towarzystwa należą zatem:

- popularyzowanie osiągnięć kryminalistyki i dyscyplin pokrewnych, rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań wiedzą kryminalistyczną, propagowanie rozwoju i zdobyczy kryminalistyki oraz osiągnięć praktyki kryminalistycznej;

- upowszechnianie zdobyczy kryminalistyki i dyscyplin pokrewnych, organizowanie sympozjów, konferencji naukowych, odczytów, prelekcji i szkoleń;
- inicjowanie i prowadzenie badań naukowych;
- wykonywanie ekspertyz kryminalistycznych i badań specjalistycznych na potrzeby organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości. Kształtowanie ich wysokiego naukowego poziomu oraz ustalanie norm i standardów badań eksperckich.

Działalność ta jest realizowana w różnych formach. Towarzystwo prowadzi aktywną działalność szkoleniową, naukowo-badawczą, ekspercką, wydawniczą i popularyzatorską. Jest organizatorem i uczestnikiem krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych, seminariów i sympozjów.

Konferencje naukowe i sympozja

Konferencje PTK należą do największych tego rodzaju krajowych i międzynarodowych przedsięwzięć kryminalistycznych, gromadzących zwykle kilkuset uczestników, spośród pracowników naukowych uniwersyteckich katedr kryminalistyki i szkół policyjnych, ekspertów laboratoriów kryminalistycznych, pracowników i funkcjonariuszy policji, ABW i innych służb, prokuratorów, sędziów oraz wszystkich tych, dla których kryminalistyka stanowi teoretyczną podbudowę zawodu. Jest to ważne forum prezentacji poglądów, wyników badań naukowych oraz wymiany doświadczeń a także nawiązywania kontaktów kryminalistyków świata nauki i praktyki. Konferencje te noszą tradycyjną nazwę: „Sympozja Kryminalistyczne”, nawiązującą do pierwszej konferencji zorganizowanej w 1978 r. w Krakowie przy współudziale Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. J Sehna. Uczestniczyło w niej około 100 przedstawicieli nauki i praktyki kryminalistycznej, a tematem przewodnim była *Ekspertyza sądowa, jej stan i perspektywy*. W trakcie sympozjum, w kilku sesjach tematycznych, wygłoszonych zostało 48 referatów i komunikatów. Po wieloletniej przerwie Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne, wychodząc naprzeciw postulatom środowiska, postanowiło reaktywować ideę ogólnopolskich konferencji kryminalistycznych i w 1999

roku zorganizowało w Bystrej Śląskiej konferencję pn. „*II Sympozjum Kryminalistyczne – Kryminalistyka na przełomie wieków*”. W następnych latach odbyły się kolejne konferencje z tego cyklu. Ostatnia Międzynarodowa Konferencja Naukowej – VI Sympozjum Kryminalistycznego Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego „*Kryminalistyka – jedność nauki i praktyki*” miała miejsce w dniach 24–26 czerwca 2015 r. w Toruniu. Konferencja cieszyła się ogromnym zainteresowaniem środowiska naukowego oraz przedstawicieli praktyki kryminalistycznej. Uczestniczyło w niej ponad 180 osób. Ze względu na ograniczone ramy czasowe spośród nadesłanych 60 referatów do wygłoszenia wybrano te, które były najbardziej reprezentatywne dla problematyki poszczególnych sesji tematycznych. Wyniki konferencji zostały rozpozyszczone na stronie internetowej Konferencji, stronie internetowej Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego oraz w publikacji książkowej o charakterze monografii wieloautorskiej, która może stanowić podstawę dla działań praktycznych w zakresie czynności kryminalistycznych w postępowaniu karnym i cywilnym¹.

Rycina 3. Uczestnicy VI Sympozjum Kryminalistycznego PTK

Źródło: Archiwum PTK.

¹ M. Goc, T. Tomaszewski, R. Lewandowski (red.), *Kryminalistyka – jedność nauki i praktyki. Przegląd zagadnień z zakresu zwalczania przestępczości*, Warszawa 2016.

W 2013 r. Towarzystwo obchodziło jubileusz 40-lecia działalności. Z tej okazji w dniach 23–24 maja 2013 r. na Uniwersytecie Warszawskim została zorganizowana konferencja naukowa „Kryminalistyka – Nauka – Praktyka”.

Rycina 4. Jubileusz 40-lecia Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego

Źródło: Archiwum PTK.

W dwudniowych obradach wzięło udział ponad 160 osób, w tym przedstawiciele środowisk akademickich, wymiaru sprawiedliwości, policji, Straży Granicznej, Żandarmerii Wojskowej, ABW, CBA oraz eksperci i członkowie PTK. Zaproszenie do Komitetu Honorowego Konferencji przyjęli: ówczesny Rektor Uniwersytetu Warszawskiego – prof. dr hab. Marcin Pałys, prof. dr hab. Katarzyna Chałasińska-Macukow – rektor UW poprzedniej kadencji, Przewodniczący Sejmowej Komisji Sprawiedliwości – poseł RP Ryszard Kalisz, Prokurator Generalny RP – Andrzej Seremet, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego – płk Dariusz Łuczak, Komendant Główny Policji – nadinsp. Marek Działoszyński, Prezydent m.st. Warszawy – prof. dr hab. Hanna Gronkiewicz-Waltz, Rektor Wyższej Szkoły Menedżerskiej w Warszawie – prof. dr hab. dr h.c. Brunon Hołyst oraz Prezes Honorowy Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego – prof. dr hab. Mariusz Kulicki. Konferencja składała się z części jubileuszowo-historycznej oraz

naukowej, która obejmowała takie sesje tematyczne, jak: Sesja I – kryminalistyka a prawo; Sesja II – kryminalistyka – metodyka, identyfikacja; Sesja III – kryminalistyka – teoria i praktyka śledcza; Sesja IV – współczesna technika kryminalistyczna.

Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne wraz z Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym Policji są głównymi organizatorami cyklicznych międzynarodowych konferencji „Miejsce zdarzenia”. Ostatnia IV Konferencja z tego zakresu odbyła się w Warszawie w dniach 12-13 kwietnia 2016 r.

W bieżącym roku, w dniach 29–30 września odbyła się również 12. Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Kryminalistyka i ekspertologia sądowa: nauka, studia, praktyka”. W konferencji wzięło w udział ponad 160 uczestników z 15 krajów Europy i Azji. Program Konferencji obejmował 68 referatów poświęconych m.in. takim zagadnieniom, jak: tworzenie wspólnej europejskiej przestrzeni kryminalistycznej, kontradiktoryjność oraz stosowanie wiadomości specjalnych w postępowaniu przygotowawczym i jurysdykcyjnym, współczesna przestępczość transgraniczna i możliwości jej zwalczania oraz archeologia kryminalistyczna. Są to zagadnienia ważne zarówno z punktu widzenia efektywności działań kryminalistycznych wspomagających organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości, jak i w zakresie współpracy międzynarodowej w zwalczaniu przestępczości o zasięgu ponadkrajowym, tworzenia jednolitych standardów i norm badań kryminalistycznych, funkcjonowania różnych modeli procesu karnego, a także wskazania możliwości, jakie daje kryminalistyka w innych dziedzinach nauki i wiedzy o świecie (np. w archeologii sądowej). Konferencja stanowiła, obok IX Zjazdu Katedr Kryminalistyki, składnik Międzynarodowego Festiwalu Kryminalistyki – imprezy zorganizowanej w ramach jubileuszu 200-lecia Uniwersytetu Warszawskiego oraz 60-lecia Katedry Kryminalistyki UW.

Konferencja była wspólnym dziełem Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego i Litewskiego Towarzystwa Kryminalistycznego, zorganizowanym przy współpracy z Katedrą Kryminalistyki WPiA Uniwersytetu Warszawskiego oraz Centrum Ekspertyzy Sądowej Ministerstwa Sprawiedliwości Republiki Litewskiej. Partnerem strategicznym Konferencji była Polska Wytwórnia Pa-

pierów Wartościowych, a partnerem medialnym redakcja kwartalnika „Człowiek i Dokumenty”. Konferencja została dofinansowana ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę. Obradom towarzyszyła wystawa producentów sprzętu kryminalistycznego, wydawnictw oraz innych partnerów współpracujących z Polskim Towarzystwem Kryminalistycznym.

Rycina 5. Obrady 12. Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Kryminalistyka i ekspertologia sądowa: nauka, studia, praktyka”

Źródło: Archiwum PTK.

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego oraz zarządy oddziałów terenowych w ponad 40-letniej historii były również organizatorami bądź współorganizatorami innych przedsięwzięć o charakterze konferencyjnym: seminariów, warsztatów, wykładów i spotkań naukowych znaczących dla rozwoju kryminalistyki i wykorzystania jej efektów w praktyce dochodzeniowo-śledczej. Pierwsze seminarium na temat przesłuchania, zorganizowane przez Oddział Krakowski odbyło się we wrześniu 1975 r. w Gródku nad Dunajcem. Kolejny znaczący cykl seminariów miał miejsce w latach 80. ubiegłego wieku. Odbywał się w Chęcinach i był poświęcony sprawom metodologii w kryminali-

stycie. W jego organizacji uczestniczył m. in. Oddział Krakowski i Oddział Katowicki Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego. Dużą wagę dla rozwoju kryminalistyki w Polsce miał zorganizowany przez Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w dniach 23-24 października 1987 r. w Kiekrzu pod Poznaniem I Ogólnopolski Zjazd Uniwersyteckich Katedr Kryminalistyki, poświęcony miejscu i roli oraz programowi nauczania kryminalistyki w systemie uniwersyteckich studiów prawniczych. Uczestniczyli w nim przedstawiciele Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwa Sprawiedliwości, Prokuratury Generalnej, Naczelnej Rady Adwokackiej. W 1988 r. Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne wspólnie z Instytutem Ekspertyz Sądowych, Polskim Towarzystwem Medycyny Sądowej i Kryminologii oraz Ministerstwem Sprawiedliwości organizują w Popowie koło Warszawy międzynarodowe sympozjum nauk sądowych *Ślady kryminalistyczne*. Bierze w nim udział 150 osób, w tym 30 osób z 12 państw Europy, Ameryki i Azji. Poczynając od 2001 r. Towarzystwo cyklicznie organizuje warsztaty kryminalistyczne poświęcane każdorazowo innej tematyce. Organizowane są one nie tylko w kraju, ale również za granicą, w 2003 roku odbyły się w Druškiennikach na Litwie z udziałem kryminalistów litewskich (*Kryminalistyka a efektywność postępowania procesowego*), a ostatnie (*Biegły i jego opinia w polskim systemie prawnym*) odbyło się w 2012 r. w Zabuzu nad Bugiem. W latach 2006-2011 Zarząd Główny, Zarząd Oddziału Warmińsko-Mazurskiego Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego we współpracy z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie i innymi instytucjami, był współorganizatorem czterech konferencji naukowych poświęconych m.in. takim zagadnieniom jak poszukiwanie i identyfikacja osób zaginionych (2008 r.); prawne i społeczno-kryminologiczne aspekty zjawiska porwań dla okupu (2010 r.); zakazana kolekcja – wolność gospodarcza a ingerencja państwa (2011 r.). Inne oddziały terenowe prowadzą podobną działalność, m.in. w 2008 r. Oddział Kujawsko-Pomorski we współpracy z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu organizują konferencję naukową pn. *Ius est ars boni et aequi*. Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne wystąpiło w roli współinicjatora i współorganizato-

ra dwóch kongresów nauk sądowych. I Kongres Nauk Sądowych odbył się w dniu 27 listopada 2010 r. na Uniwersytecie Warszawskim, a drugi w tym samym miejscu w dniu 20 czerwca 2015 r.. W obydwu Kongresach wzięło udział po ok.1000 delegatów, reprezentujących środowisko biegłych sądowych w Polsce.

Poczynając od 2005 r. dzięki odpowiednim warunkom lokalowym nowej siedziby Towarzystwa, Zarząd Główny we współpracy z Radą Naukową i Zarządem Oddziału Warszawskiego rozpoczął organizowanie na szerszą skalę otwartych prelekcji połączonych z dyskusją. Ich różnorodna tematyka wychodzi naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom stołecznego środowiska związanego z kryminalistyką. Pierwszy wykład „Metody identyfikacji człowieka w świetle praktyki eksperckiej PTK” w nowej siedzibie w dniu 8 marca 2005 r. wygłosił prof. dr hab. Bronisław Młodziejowski. Corocznie organizowanych jest, wg harmonogramu ogłaszanego na stronie internetowej Towarzystwa, 5-10 odczytów i spotkań naukowych. Działalność ta jest jedną z ważniejszych form spełnienia statutowych zadań przez Towarzystwo.

Wspieranie studenckiego ruchu naukowego

Zarząd Główny i zarządy oddziałów Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego na przestrzeni 40-letniej historii zawsze wspierały studencki ruch naukowy związany z kryminalistyką. Wsparcie to przybierało różne formy, w ostatnich latach udzielana była pomoc w organizowaniu warsztatów kryminalistycznych w szkołach policyjnych, m.in. w 2009 r. grupa 25 studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika uczestniczyła w warsztatach kryminalistycznych w Szkole Policji w Słupsku, a w 2010 r. 30-osobowa grupa studentów, członków Studenckiego Koła Naukowego Kryminalistyki z tego Uniwersytetu uczestniczyła w warsztatach w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie. Studenckie koła naukowe związane z kryminalistyką wielokrotnie występowały także w roli współorganizatorów konferencji naukowych organizowanych w ośrodkach uniwersyteckich, ostatnio np. w organizowanych w Centrum Konferencyjnym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego „Spotkaniach kryminalistycznych”. PTK obejmowało

patronat konferencji, fundowało nagrody rzeczowe i udzielało wsparcia finansowego przedsięwzięciom studenckim, takim, jak: I Ogólnopolski Turniej All-chemiczny zorganizowany w 2015 r. przez Koło Naukowe „Alkohest” przy Wydziale Chemii UMCS w Lublinie, Konferencja Naukowa „Błędy wymiaru sprawiedliwego w postępowaniu przygotowawczym, sądowym i wykonawczym”, zorganizowana w kwietniu 2015 r. przez Koło Naukowe Prawa Karnego TEMIDA na Uniwersytecie Warszawskim i Studencka Konferencja Naukowa *Kuba Rozpruwacz i inni* zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Kryminalistyki UMK.

Konkursy na prace z dziedziny kryminalistyki

Od 1999 r. Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne corocznie organizuje konkursy na pracę roku z dziedziny kryminalistyki. Ich głównym celem jest popularyzacja kryminalistyki oraz przegląd jej najnowszych osiągnięć. W 2002 r. nadano im nazwę „Konkursu im. Profesora Tadeusza Hanauska na Pracę Roku z Dziedziny Kryminalistyki”. Do konkursu mogą być zgłaszane prace habilitacyjne, rozprawy doktorskie, prace magisterskie, dyplomowe oraz publikacje z dziedziny kryminalistyki. W 2016 r. odbyła się już XVII edycja tego konkursu.

W 2009 r. z inicjatywy prof. dr. hab. dr h.c. Brunona Hołysta odbyła się pierwsza edycja „Konkursu na nagrodę Profesora Brunona Hołysta dla wyróżniających się młodych kryminalistów”. Fundatorowi nagród w tym konkursie przyświeca zaszczytny cel wspierania badań naukowych w dziedzinie kryminalistyki prowadzonych przez młodych naukowców. Do 2015 r. odbyły się cztery edycje konkursu, których laureaci otrzymali dyplomy, nagrody książkowe i pieniężne w wysokości od 5 do 10 tys. zł.

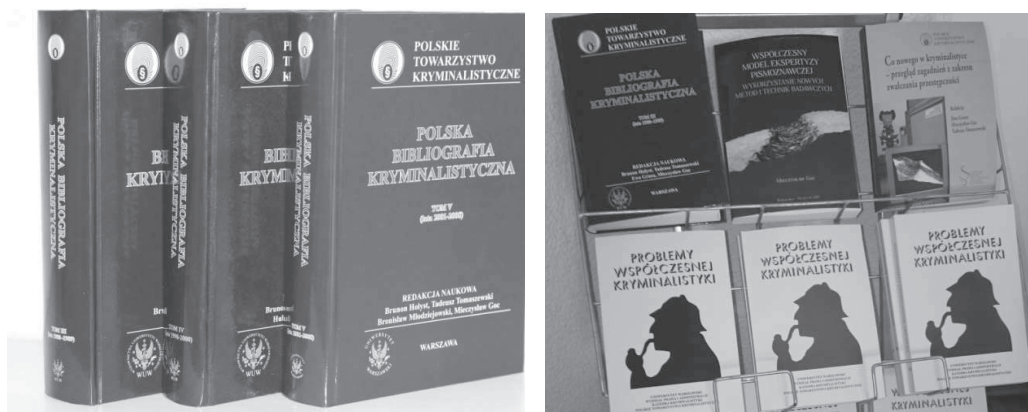
Działalność wydawnicza

Władze Towarzystwa na przestrzeni ponad 40-letniej jego historii wiele uwagi poświęcały działalności wydawniczej. W 1975 r.

ukazał się pierwszy tom periodyku „Patologia społeczna – zapobieganie” wydanego wspólnie z utworzonym w 1974 r. Instytutem Problematyki Przeszłości (dyrektorem Instytutu w latach 1974-1990 był prof. dr hab. Brunon Hołyst). W 1981 r. ukazał się ostatni, X tom periodyku. Działalność wydawnicza Towarzystwa została wznowiona w 1997 r., kiedy to ukazał się zeszyt 1 „Postępów Kryminalistyki” wydanego wspólnie z Centrum Szkolenia Policji w Legionowie. W następnych latach czytelnikom przekazano trzy kolejne zeszyty tego periodyku. W 2000 roku Towarzystwo włączyło się do wydawania, wspólnie z Katedrą Kryminalistyki Uniwersytetu Warszawskiego, rocznika „Problemy Współczesnej Kryminalistyki”. W 2016 r. ukazał się XX tom tego periodyku. Wielkim przedsięwzięciem wydawniczym jest *Polska Bibliografia Kryminalistyczna*, obejmująca całość dorobku polskich autorów w dziedzinie kryminalistyki i nauk pokrewnych od roku 1918 do współczesności. Aktualnie na całość dzieła składają się 3 tomy, obejmujące lata 1980-2008, w których zawarto ponad 19 tysięcy pozycji bibliograficznych. W przygotowaniu są kolejne tomy obejmujące lata: 1918-1959 (tom I) i 1960-1979 (tom II), a w dalszej kolejności będą opracowane następne tomy, w których na bieżąco będzie prezentowany dorobek polskich autorów za kolejne lata, od roku 2009. Jest to przedsięwzięcie bez precedensu, i to nie tylko w skali krajowej, bowiem nigdy jeszcze nie opracowano tak obszernych i odnoszących się do tak długiego okresu danych o publikacjach z tej dziedziny nauki.

Dorobek wydawniczy Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego obejmuje także publikacje podręcznikowe i monograficzne, dotychczas ukazały się opracowania: *Ślady kryminalistyczne. Ujawnianie, zabezpieczanie, wykorzystanie* (red. M. Goc, J. Moszczyński, PTK Warszawa 2007 r.), *Co nowego w kryminalistyce – przegląd zagadnień z zakresu zwalczania przestępczości* (red. E. Gruza, M. Goc, T. Tomaszewski, PTK, SAWPiA UW, Warszawa 2010 r.), *Kryminalistyka – jedność nauki i praktyki. Przegląd zagadnień z zakresu zwalczania przestępczości* (red. M. Goc, T. Tomaszewski, R. Lewandowski, PTK, Warszawa 2016 r.), *Współczesny model ekspertyzy pismoznawczej. Wykorzystanie nowych metod i technik badawczych* (autor M. Goc, PTK, Warszawa-Szczecin, wyd. II, 2016 r.).

Rycina 6. Dorobek wydawniczy Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego

Źródło: Archiwum PTK.

Biblioteka PTK

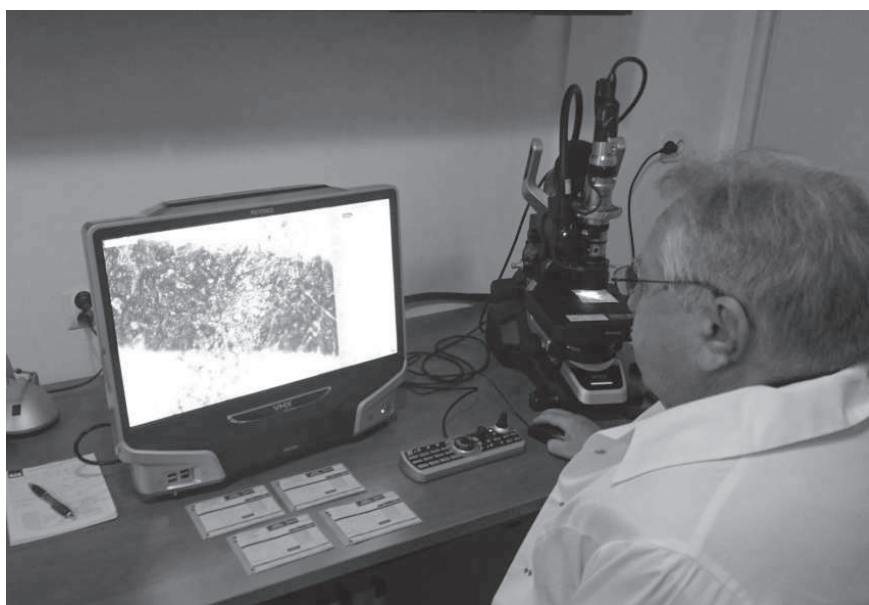
Biblioteka Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego została utworzona na podstawie Uchwały Zarządu Głównego PTK z dnia 20 maja 2005 r. Biblioteka Kryminalistyczna gromadzi pozycje branżowe i czasopisma, które mają służyć rozwijaniu i zaspakajaniu potrzeb biblioteczno-informacyjnych z zakresu szeroko rozumianej kryminalistyki i nauk penalnych, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych członków PTK oraz pogłębianiu inspiracji twórczych i naukowo-badawczych. Biblioteka cieszy się dużym uznaniem studentów przygotowujących prace magisterskie, publikacje i rozprawy naukowe z kryminalistyki na uczelniach wyższych z całego kraju. Aktualnie jej zbiory liczą prawie 2000 pozycji, których systematycznie aktualizowany wykaz znajduje się na stronie internetowej PTK.

Ekspertyzy kryminalistyczne

W strukturach Towarzystwa funkcjonuje dobrze wyposażone laboratorium kryminalistyczne Instytutu Kryminalistyki PTK, wykonujące ekspertyzy dla organów procesowych i innych instytucji oraz osób prywatnych z różnych dziedzin i specjalności kryminalistycznych, a w tym m.in.:

- badania dokumentów (badanie pisma i badania techniczne – pełny zakres),
- badania audiowizualne, systemów monitoringu i fotograficzne,
- badania komputerowe,
- badania fonoskopijne,
- badania daktyloskopijne i traseologiczne,
- badania mechanoskopijne,
- badania biologiczne (w tym DNA),
- badania fizykochemiczne,
- badania narkotyków,
- badania broni i balistyczne,
- badania wypadków drogowych,
- badania antropologiczne i antroposkopijne (w tym identyfikacja osób na zdjęciach, taśmach wideo i innych nośnikach obrazu; identyfikacja przedmiotów zarejestrowanych na ww. nośnikach itp),
- badania wariograficzne (do celów procesowych i pozap procesowych),
- inne badania (kominiarskie, znaków probierczych, gleboznawcze itp.).

Rycina 7, 8, 9. Laboratorium kryminalistyczne Instytutu Kryminalistyki PTK

Źródło: Archiwum PTK.

Jako jeden z nielicznych ośrodków kryminalistycznych Instytut Kryminalistyki PTK wykonuje badania wieku pisma oraz chronologii zapisów.

Działalność badawczo-naukowa

Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne bezpośrednio lub w ramach Instytutu Kryminalistyki (dawniej Centrum Badawczo-Szkoleniowe PTK) prowadzi badania naukowe w zakresie kryminalistyki, korzystając także z dotacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. W 2007 r. zakończony został projekt badawczy o nazwie *Metodyka badań i wykonanie kompleksowego stanowiska stacjonarnego i przenośnego do kryminalistycznego badania dokumentów*, realizowany wspólnie z firmą TOP ARH sp. j. Techniczno-Kryminalistyczne Badania Dokumentów Publicznych. W 2009 r. Centrum Badawczo-Szkoleniowe Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego wspólnie z Uniwersytetem Warszawskim rozpoczęło realizację projektu rozwojowego o nazwie *Opracowanie metodyki i programów oraz zbudowanie stanowiska do badań identyfikacyjnych pisma i podpisów przy wykorzystaniu grafometrii komputerowej*. Zakończony on został w dwa lata później stworzeniem programu grafometrii komputerowej GLOBALGRAF. W 2011 r. rozpoczęto realizację, również wspólnie z Uniwersytetem Warszawskim, kolejnego projektu badawczo-rozwojowego *Opracowanie metodyki oraz zbudowanie stanowiska do badań chronologii zapisów wykonywanych różnymi technikami i środkami kryjącymi na podłożu papierowym*. Realizacja tego projektu została zakończona w 2012 r. Od 2013 r. w badaniach jest kolejny projekt rozwojowy pn. „*Pomiarowe narzędzia wspomagające analizę pisma ręcznego i podpisów*”. Celem głównym projektu jest udoskonalenie i obiektywizacja metod oraz narzędzi badawczych wspomagających badania pisma ręcznego i podpisów w obszarze cech szczególnie ważnych z punktu widzenia identyfikacji osób. Cele szczegółowe obejmują m.in. wykonanie zestawu programów komputerowych do analizy cech grafometrycznych, barwometrycznych i motorycznych pisma obejmujące następujące programy informatyczne:

- program komputerowy LINIOGRAF do badania zgodności porównywanych próbek pisma metodą pomiaru długości linii graficznych oraz zgodności tzw. współczynnika gęstości pisma,

- program komputerowy CENTROGRAF do badania zgodności porównywanych próbek pisma poprzez porównanie tzw. „linii środkowych”,
- program komputerowy BARWOSKAN do barwometrycznej analizy środków kryjących,
- program komputerowy PROFILOSKAN do analizy profilometrycznej nacisku narzędzia pisarskiego na podłoże dokumentu wzdłuż linii pomiarowej.

Projekt jest wspólnym przedsięwzięciem naukowym Instytutu Kryminalistyki PTK, Uniwersytetu Warszawskiego i Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji.

Kontakty międzynarodowe

Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne wielokrotnie gościło zagranicznych przedstawicieli kryminalistyki na organizowanych konferencjach i sympozjach naukowych poczynając od I Sympozjum kryminalistycznego w 1979 r. Członkowie Towarzystwa uczestniczyli zaś w podobnych zagranicznych przedsięwzięciach. W 2006 r. nawiązana została współpraca ze „Společnost pro kriminalistiku” (SpK), czeskim stowarzyszeniem, odpowiednikiem PTK. Współpraca ta znajduje wyraz w wymianie publikacji oraz wymianie informacji o realizowanych przedsięwzięciach. W 2015 roku podpisano umowę o współpracy z Litewskim Towarzystwem Kryminalistycznym (tekst umowy na stronie internetowej PTK). Umowa przewiduje m.in. realizacji takich uzgodnionych przedsięwzięć, jak:

- wymiana informacji naukowych oraz informacji o najważniejszych inicjatywach i dokonaniach stron,
- podejmowanie działań na rzecz wspólnej realizacji projektów badawczo-naukowych, konferencji naukowych, spotkań, konsultacji i innych przedsięwzięć statutowych stron, w tym także z udziałem podmiotów zewnętrznych,
- współpraca w zakresie opracowywania publikacji naukowych w obszarze kryminalistyki,
- wzajemne nieodpłatne przekazywanie wydawnictw i publikacji własnych oraz współpraca w innych obszarach.

Wymiernym efektem realizacji postanowień umowy była wspólna organizacja 12 Międzynarodowej Konferencji Naukowej „*Kryminalistyka i Ekspertologia Sądowa: Nauka, Studia, Praktyka*” w dniach 29-30 września 2016 r. w Warszawie.

Podsumowanie

Przedstawiona charakterystyka Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego zawiera tylko wybrane przykłady realizowanych na bieżąco działań stowarzyszenia. Będą one także przedmiotem zadań Towarzystwa w przyszłości. Wyrazem tego są kierunki pracy PTK przyjmowane corocznie przez Zarząd Główny i Radę Naukową PTK. W dalszym ciągu działania te będą się koncentrowały na umocnieniu funkcji popularyzatorsko-naukowej Towarzystwa. Towarzystwo w coraz większym stopniu będzie realizowało misję informacyjną w dziedzinie szeroko rozumianej kryminalistyki. Celowi temu ma służyć również bibliografia kryminalistyczna, która ostatecznie obejmie wszystkie publikacje, jakie ukazały się w Polsce od czasów przedwojennych do chwili obecnej. Systematycznie będzie się rozszerzać działalność biblioteki kryminalistycznej, poprzez gromadzenie monografii z dziedziny kryminalistyki, komputerowe opracowanie zasobów bibliotecznych i ich udostępnienie wszystkim zainteresowanym. Docelowo powinna to być placówka dysponująca kompleksowym i w miarę możliwości wyczerpującym zbiorem zarówno krajowej, jak i zagranicznej literatury kryminalistycznej, nie tylko w formie książkowej, ale również na informatycznych nośnikach danych. Pozytywnie odbierana jest w środowisku inicjatywa publikowania na stronie internetowej Towarzystwa informacji o najważniejszych przedsięwzięciach kryminalistycznych w kraju, co poza funkcją informacyjną, umożliwia także właściwą koordynację i uzgadnianie terminów realizacji konferencji, sympozjów i innych tego rodzaju spotkań naukowych przez różne instytucje i ośrodki naukowe. Dalszemu wzmocnieniu aparaturowemu i związanemu z tym rozszerzeniu możliwości badawczych będą ulegały funkcje laboratoryjno-eksperskie PTK. Realizacji tych zamierzeń powinna sprzyjać m.in. praca nad projektami badawczymi i rozwojowymi

we współpracy z cenionymi w kraju i zagranicą partnerami naukowymi i biznesowymi.

Nie jest to pełny katalog dotychczasowych osiągnięć, zamierzeń i planów na najbliższą przyszłość, ale ich realizacja nawet w takim zakresie, jaki został przedstawiony w tym opracowaniu, daje gwarancję pozytywnego wpływu Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego na rozwój polskiej kryminalistyki.